

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

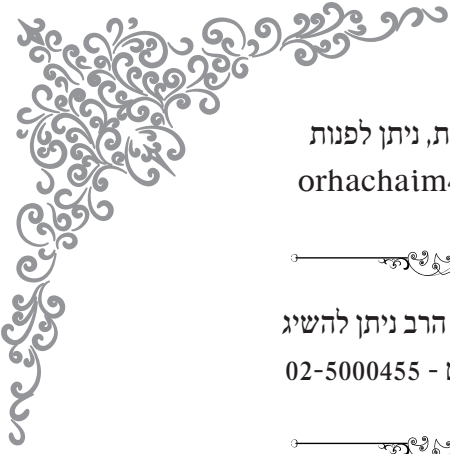
פרשת קדושים תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:46	19:54	* 19:03	י-ם
20:43	19:52	19:00	ת"א
20:46	19:54	19:03	חיפה
20:43	19:53	19:01	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 18:43

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת קדושים תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהרין" - חומש ויקרא

1 איש אימו ואביו תיראו

פניני אור החיים הקדוש:

5 כל איש ישראל בקיימו מצוה זו - קדוש יאמר לו

פרשה למעשה:

9 אמת קנה ואל תמכור

13 הוי דן את כל האדם לכף זכות

איש אימו ואביו תיראו

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירְאוּ וְאֵת שִׁבְתֵּי תִּשְׁמְרוּ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא יט, ג).
 על מצוות התורה, חלילה - אסור לו לשמע להם.

מה קשורה מצות כיבוד הורים לשמירת שבת ולמילים "אני ה'?"

המגיד מדובנא זצ"ל
 (אהל יעקב, פרשה זו)
 ביאר זאת במשל
 נפלא:

בעירה נידחת
 שהתפתחת
 הטכנולוגית בה
 היתה איטית,
 התגוררו שלושה
 חברים.

מדי פעם היו
 מביאים עיתונים
 וחברות ממקומות
 רחוקים, כדי
 להתעניין במתרחש
 בעולם. והנה רואים

הם בסוף החוברת מודעה: "למכירה
 שלושה פטנטים מיוחדים ביותר, כל

"לאב ולאם יש חלק

חשוב בחיי הילד, הם

גידלו אותנו, טיפחו

אותנו והעניקו לנו,

אבל מכאן ואילך

אין בכוחם להחיות

את הילד, רק הקב"ה

ישתבח שמו הוא

הנותן חיים"

מבארים רבותינו
 (יבמות ה ע"ב, הובא
 ברש"י):
 "סמך
 שמירת שבת למורא
 אב, לומר: אף על
 פי שהזהרתך על
 מורא אב, אם יאמר
 לך חלל את השבת
 - אל תשמע לו, וכן
 בשאר כל המצוות.
 'אני ה' אֱלֹהֵיכֶם' -
 אתה ואביך חייבים
 בכבודי, לפיכך לא
 תשמע לו לבטל את
 דברי".

גם ההורים חייבים במצוות ה', ולכן
 אם אביו או אמו אומרים לו לעבור

ניתן להעביר אנשים ממקום למקום. בזמנם היו נוסעים בכרכרות ובעגלות, טלטלות הדרך היו קשות ומיגעות, והאווירון המחודש היה דבר פלא. קפץ החבר השני, שילם את הכסף וזכה בהמצאה.

ואז הציג הפרופסור את הפטנט השלישי והאחרון - קופסת פלא שניתן לרפא בה אנשים חולים. מניחים את הקופסא ליד הפה והאף של החולה, ותוך כמה דקות הוא מחלים ומבריא כבעבר. החבר השלישי שילם וזכה בהמצאה המיוחדת.

לאחר שלמדו החברים איך משתמשים בהמצאות, חשב כל אחד מהם איך יוכל להרוויח מהפטנט שברשותו כסף רב ולהתעשר.

אחת במחיר חמשת אלפים דולר [סכום גדול בזמנם]. הקונים יוכלו להתעשר מהם עושר רב".

החליטו החברים לנסות לרכוש את הפטנטים. לשם כך עבדו יומם ולילה כדי להשיג את סכום הכסף המבוקש, ולאחר שהשיגוהו הלכו לאותו מקום כדי לרכוש את הפטנטים, וללמוד כיצד משתמשים בהם.

התחיל הפרופסור להציג את הפטנט הראשון - כלי תקשורת מיוחד, דרכו ניתן לראות את כל המתרחש בעולם. קפץ אחד מהחברים ואמר: "אני רוצה", שילם את התשלום הנדרש, וזכה בפטנט.

המשיך הפרופסור והציג את הפטנט השני - אווירון מיוחד, שבאמצעותו

לעילוי נשמת
תמר בת רגינה ז"ל

וראו בכלי התקשרת שבלונדון ישנה מהומה והתקהלות. התברר, שבת המלך חולה, וגדולי הרופאים ניסו לרפאותה אך לא הצליחו. פרסם המלך הודעה, שמי שיצליח לרפאות את בתו - יזכה לעושר גדול מאת המלך, וגם יקבל את בתו לאשה.

שמעו זאת החברים, ואמרו אחד לשני: "הבה ניסע לשם, אולי נזכה בפרס הגדול".

החבר בעל האווירון הטיסם בזריזות לארמון המלך בלונדון, והחבר בעל פטנט הרפואה לבש בגדי רופא כמו פרופסור גדול, נכנס לארמון המלך, ניגש לבת המלך, והניח את הקופסא לידה, ואכן לאחר כמה דקות התחילה להחלים ולהבריא.

שמח המלך שמחה גדולה, פתח את אוצרותיו וביקש להעשיר את שלושת החברים. השאלה היתה למי מגיעה בת המלך. התעורר ויכוח ביניהם, זה אומר כלה שלי וזה אומר כלה שלי (בכא מציעא ב ע"א). החבר בעל כלי התקשרות טען: "אדוני המלך, אני

החבר שזכה באווירון פנה לחבריו ואמר: "רצונכם שאחזיר אתכם בחזרה לעירכם? שלמו חמש מאות דולר בבקשה".

התרעמו החברים: "אבל אנחנו חברים שלך!"

"טוב", אמר החבר, "אעשה לכם הנחה של מאתיים דולר, תשלמו רק שלוש מאות דולר".

הנה כי כן, כבר בדרך חזור לעירו החזיר לעצמו כמה אחוזים מההשקעה. כשהגיעו לעיר היה מסיע אנשים באווירון, ומרוויח כסף רב.

גם החבר בעל הפטנט של כלי התקשרת לא שקט על שמריו. בהגיעו לעיר, פתח עמדת שידור, וגבה חמישים דולר מכל מי שרצה לראות את המתרחש בעולם, וכך התעשר עושר גדול.

ואילו החבר השלישי, בעל פטנט הרפואה, המתין בסבלנות שמישהו יהיה חולה.

והנה נפגשו החברים לשבת יחדיו,

הם ראו שחליתי. גם לבעל האווירון מגיע סכום כסף גדול, כי בזכותו הם הגיעו לכאן בזמן ויכלו לרפאות אותי. אבל להינשא אני רוצה רק לבעל הרפואה, כיון שאם, חלילה, אחלה שוב בעתיד - אזדקק לו שירפאני ויתן לי חיים".

והנמשל מובן: לאב ולאם יש חלק חשוב בחיי הילד, הם גידלו אותו, טיפחו אותו והעניקו לו, אבל מכאן ואילך אין בכוחם להחיות את הילד, רק הקב"ה ישתבח שמו הוא הנותן חיים, והוא זה שנותן חיים גם לאחר המוות בתחיית המתים.

האדם זקוק כל רגע לקב"ה שייתן לו חיים, ולכן עליו לשמוע לקולו, ואם אביו ואמו מצוים אותו לעבור על אחת ממצוות התורה - אין לו לשמוע להם, רק בקול ה'.

הוא זה שראה במכשיר שברשותי את כל המהומה, ושבת המלך חולה. אילולי אני - חברי כלל לא היו יודעים שהיא חולה".

קפץ החבר בעל האווירון ואמר: "נכון שבזכותו נודע לנו הדבר, אך אם היינו נוסעים בכרכרה - בת המלך כבר מזמן היתה נופחת את נשמתה. רק בזכות שהטסתי את שלושתנו באווירון, הצלחנו להגיע בזמן, ולרפאות את בת המלך".

ואילו החבר השלישי שריפא את בת המלך ישב בשקט בצד.

המלך לא ידע מה לעשות ונתן בפני בת המלך להחליט למי תהיה לאשה. בת המלך חשבה וחשבה, ולבסוף אמרה לאביה: "לבעל כלי התקשרת תן סכום כסף גדול, מגיע לו, בזכותו

כל איש ישראל בקיימו מצוה זו - קדוש יאמר לו

שמא תאמר, שלא כל אדם יכול להתעלות למדרגת 'קדוש' - על כך מוסיף ה"אור החיים" הקדוש: "ולטעם זה דקדק לומר: 'אֵל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', לומר כי מצוה זו, 'קִדְשִׁים תִּהְיוּ', היא מצוה שישנה בכל אדם, שכל איש ישראל בקיימו מצוה זו, קדוש יאמר לו, ואין הדרגה בישראל שתהיה נמנעת מהשגה זו".

אין מי שמופקע מלגבור על תאוותיו, כל אחד יכול! וכשהוא גדור בערוה - הוא נקרא 'קדוש'.

אשריו ואשרי חלקו של זה המתגבר על תאוותיו, ואין לתאר גודל שכרו. "לפום צערא אגרא" (אבות ה, כג), ככל שהקושי והנסיון גדולים יותר - כך

דִּבֶּר אֵל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קִדְשִׁים תִּהְיוּ (ויקרא יט, ב).

במדרש (ויקרא רבה כד, ו) מובא: "מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים? אלא ללמדך, שכל מקום שאתה מוצא בו גדר ערוה אתה מוצא קדושה". מוסיף המדרש: "כל מי שהוא גודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש".

וכך כתב ה"אור החיים" הקדוש:

"ונראה שבא הכתוב לתת עשה על העריות, שציוה עליהם בפרשה הקודמת בלאו... והוציא זכרון מצוה זו בלשון זה של 'קדושים', לומר שכל המקיים מצוה זו נקרא קדוש".

גודל השכר.

הקב"ה העניק לאדם שנות חיים, הוא נותן לו בריאות ופרנסה, ומחונן אותו באשה וילדים. כל זה אינו מטרה ותכלית כשלעצמו, אלא אמצעי, הכל נועד לשרת ולשמש את האדם לתכלית האמיתית - תורה ומצוות ועבודת ה'.

אם האדם משכיל למלא את חייו מהם, הוא זוכה לשמור על האוצר. אלא מאי? הקב"ה הטביע באדם יצרים ותאוות, ואם יכנע ויפול בהן - כל האוצר היקר שקיבל עלול לרדת לטמיון, והוא ישאר ככלי ריק, בלי כלום.

מסופר על אדם ערירי ברוסיה שנפח את נשמתו, והוריש לקרוב משפחתו סכום נאה של כמה עשרות אלפי רובל. צהלה אשת היורש וחשבה בלבה: הנה עכשיו אוכל להגשים את חלומותי ולרכש תכשיטים ובגדים כאות נפשי.

אמר לה הבעל: "רעיתי היקרה, חבל

לבזבז את הכסף על מותרות, עלינו לפעול בתבונה ובשיקול הדעת. הרי עוד כמה שנים יבואו ימי הזקנה, ואם חלילה נזדקק לממן צרכי רפואה ובריאות, מנין ניקח את הכסף? מן הראוי שנשמור את כספי הירושה לימי הזקנה".

"הצדק איתך", אמרה האשה. "אני מוותרת על הגשמת חלומותי, אכן חשוב יותר לשמור את הכסף לימי הזקנה. אולם עלינו לתת את הדעת במה להשקיע את הכסף. הרי אם נטמין את הכסף במקום מחבוא, ירד ערכו עם הזמן, וכשיגיעו ימי הזקנה לא ישאר בידינו מאומה".

"דברי חכמה בפיד!" התפעל הבעל, "עליך נאמר: 'חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בִּיתָה' (משלי יד, א)".

החליטו לרכוש בכספי הירושה חפץ בעל ערך שמחירו הולך ומתיקר עם השנים. הלכו ורכשו חבית גדולה של יין נדיר ויוקרת, שמשביח עם הזמן, ומחירו ילך ויאמיר. בבוא היום ימזגו את התכולה לבקבוקים רבים, וימכרו

אך הוא בשלן: "אני חייב לטעום ממנו. אני מרגיש שאינני עומד בפיתוי. אשתה רק כוסית אחת, וכדי שלא נפסיד, אפריש עבורו רובל אחד, ותשמרי אותו לעת מצוא".

פתח את ארנקו, שלף ממנו מטבע של רובל ונתן לאשתו. נגש לחבית, פתח את הכיסוי, תחב לתוכה כוסית, מילא אותה על גדותיה בין המשובת, וגרגר אותו לקרבו בהנאה מרובה.

אחרי כוסית אחת, באה בעקבותיה עוד כוסית, ועוד אחת, ועוד אחת...

ראתה האשה את בעלה מתענג מן היין, והחליטה שגם לה מגיע לטעום ממנו. כמובן, יש לכך מחיר - רובל אחד. נתנה לבעלה את הרובל שבידה, והצטרפה לשתייה... כוסית אחת, ועוד

כל בקבוק בסכום הגון של כמה מאות רובל שיהיה בהם כדי לכלכל את שיבתם.

החבית היתה מונחת בקצה החדר, וניחוחו המשכר של היין התפזר בחלל האויר. הם הביטו בחבית בעיניים מאירות, ניגשו אליה ופתחו את כיסויה, תחבו את אפם פנימה, ושאפו מלוא ראותיהם מן הריח.

פנה הבעל לאשתו: "מעולם לא שתיתי יין שבקבוק אחד שלו עולה מאות רובל, והנה יש לי יין כזה בהישג יד. אני משתוקק לטעום ממנו".

אמרה האשה: "אישי היקר, הלא אמרת שעלינו לנהוג בתבונה ובשיקול הדעת. אם תשתה מן היין היקר אפילו מעט, תצטמצם כמותו. לא חבל?!"

לעילוי נשמת

אברהם בן חאקי קלרה ז"ל

אחת, ועוד אחת...

משכרונם, מצאו את עצמם מתגוללים
על הרצפה, ליד חבית ריקה.

הם מרטו את שערותיהם מרוב
צער ומפח נפש. אך את הנעשה אין
להשיב. מכל הירושה הגדולה נשאר
להם מטבע אחד של רובל.

כך סופן של תאוות האדם. הנאה
מדומה של רגע, ואחריתה מרה כלענה.

ראה הבעל כי טוב, נתן לה את הרובל
שבידו, ולגם מן היין. וכך עשה מטבע
הרובל את דרכו מידו לידה ומידה
לידו, כשכל העת הם מוזגים כוסית
ועוד כוסית ומריקים אותן אל קירבם.

הם שתו לשכרה יום ועוד יום, עד
שהתבוססו בינם. כשהתפכחו

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

אמת קנה ואל תמכור

וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ (ויקרא יט, יא).

לא תמיד קל לדבוק באמת. לעיתים, האמת היא משא כבד, ובכדי להפטר מהעול אדם משקר שקר קטן ומתפטר ממנו. אבל על אף הקושי, צריך לקחת את המשא הכבד, ולא להתפתות לשקר.

משא האמת יועיל לאדם במשך כל החיים. אם ידבוק באמת - יצליח, כי סוף האמת לנצח, וכדברי רבותינו (שבת קד ע"א): "קושטא [אמת] - קאי [עומד, קיים], שיקרא [שקר] - לא קאי [לא עומד, קיים]".

וכבר אמר שלמה המלך במשלי (כג, כג): "אֱמֶת קָנָה וְאֵל תִּמְכֹּר". הנך יכול "למכור" את האמת, באופן שתתגדל ותפרח לכאורה על ידי השקר, אבל שום דבר בעולם לא שווה זאת! אל תמכור את האמת שלך בשום אופן, אפילו אם כתוצאה מכך תישאר כביכול קטן כל החיים. כי האמת - היא הגדלות האמיתית!

מרון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל אף פעם לא מכר את האמת שלו.

הוא חי בעוני גדול, כמעט לא היתה לו פת לחם, ובד"ץ העדה החרדית הציעו לו שיהיה דיין אצלם, ויקבל משכורת הגונה, אבל זאת בתנאי שבבחירות יורה לכולם לא להצביע. אך מרון לא הסכים. הוא העדיף להמשיך לחיות חיי עוני, ולא לשנות מהאמת שהייתה לנגד עיניו, שכן כך מקובלנו מרבותינו גדולי הדורות - ה"חפץ חיים", רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זכר צדיקים לברכה ועוד - שיש ללכת ולהצביע בבחירות.

לפני כחמישים שנה, כשהשתתפתי בשיעורי הרב מדי יום, לפעמים הייתי כמעט מתעלף, כיון שתוך כדי השיעור, מתוך ריתחא דאוריתא, היה מרון זצ"ל מתקיף גדולי עולם, כאלו שאנשים פוחדים בכלל להזכיר את שמם. ודאי שהוא היה מעריך, והיה

באותה תקופה לא היתה במה, אלא ישבו על ספסלים, והוא היה יושב ליד מרן. לפעמים באמצע השיעור, כשמרן היה רותח, היה אותו זקן מראה לו ספר כלשהו כדי שירגע.

ופעמים שהיה אומר לרב שידבר יותר בנחת, ומרן היה מסכים איתו, ובאמת בשיעור הבא מרן דיבר בנחת, ואמר שלא התכוון לדבר בגנות רב פלוני ח"ו, כי באמת הוא רב גדול, והויכוח רק לעניין הלכה.

כך היו עוברים כמה שיעורים, ופתאום מרן מגיע לסוגיה שיוצא לו בה ההפך מאותם גדולים, ושוב היה תוקפם בנמרצות: "מאיפה הם מביאים את השיעורים האלה? מה פתאום? אין דברים כאלה..."

קורא להם בתארי כבוד כמו "גאון הדור", "פאר הדור" וכדומה, אבל היה מתקיף: "איך אמר ככה? זה לא נכון!..."

כל כולי רעדתי, והייתי מתפלל לקב"ה: "ריבונו של עולם, תעזור שהרב לא ימשיך לרתוח..." לפעמים היו באים כל מיני אנשים חשובים שהיו מעריכים את מרן, אבל למרן לא היה איכפת. הוא היה מתקיף: "איזה חומרות אלה?"

בשיעורים היה יושב אדם זקן, שהיה מבוגר מהרב בעשרים וחמש שנה לערך. אותו זקן היה עם מרן עוד בתקופה שמרן היה במצרים, והוא שהקים את שיעוריו במצרים. הרב העריך אותו מאוד, והיה עושה לו כבוד גדול.

לרפואת
דוד בן רויטל

לעבודה". הוא כותב בספר, שהטעות הגדולה ביותר אצל בני אדם - שבעקבותיה נכשלים בראיונות קבלה לעבודה - היא לבישת "תחפושות" של אנשים אחרים. בני אדם אינם מציגים את עצמם כפי שהם, אלא מתחפשים לסוג האדם שהחברה רוצה, לדעתם. לכן, בדרך כלל הם אינם מתקבלים.

מנגד, מי שמגיע בפשטות, ומציג את עצמו בכנות ובאופן אמיתי - יש לו יותר סיכויים שיקבלו אותו, ואף יעלוהו דרגה אחר דרגה, עד שיהיה בין העובדים הטובים והחשובים ביותר.

ישנו סיפור נפלא מאוד שממחיש את הדברים:

מלך אחד לא זכה להיפקד בילדים, והחליט לחפש ברחבי הממלכה ילד מחונן בכל מידה טובה, שיוכל לאמצו, ולהכשירו להיות מנהיג המדינה אחריו.

נכנס המלך לבתי הספר במדינה, וחילק לכל הילדים עציץ עם זרעים.

הייתי נשאר המום, אבל בדרך כלל לא העזתי, חלילה, לומר למרן משהו על כך. רק פעם אחת אחרי השיעור אמרתי לו: "רבנו, יש ר"ן שקצת נשמע מדבריו ככה..."

אמר לי: "אה כן? טוב, אני אראה", ולמחרת אמר בשיעור: "אברך אחד העיר לי הערה, ומי שרוצה להחמיר תבוא עליו הברכה".

ופתאום, בשיעור בשבת, מרן מחק את הכל. "אין צורך להחמיר, מה פתאום, גזרות כאלה לא שיערום אבותיכם..."

אין מה לעשות, התורה היתה בידו, ולא היה מוכר אותה בשום אופן.

התורה הקדושה נקראת "אמת" (ברכות ה"ב). "משה אמת ותורתו אמת" (בבא בתרא עד ע"א). כדי לזכות בתורה צריכים לדבוק במידת האמת.

מנכ"ל של אחת מחברות הנפט הגדולות בארצות הברית, המעסיקה למעלה משישים אלף עובדים, כתב ספר שנושאו "כיצד אפשר להתקבל

התפעל המלך, וחיוך של קורת רוח נראה על שפתיו. הוא בחר בילד הזה בתור יורש העצר.

כל המדינה רעשה וגעשה. מדוע בחר המלך דווקא בילד שלא הצליח להצמיח את העציץ שקיבל?

המלך שראה את תמיהת ההמון, הסביר את מעשיו ואמר: "אני הוריתי לבשל את כל הזרעים לפני שנזרעו בעציצים. כידוע, זרע שבושל לא יכול לצמוח. בכוונה תחילה נתתי לכל הילדים את הזרעים הללו, כדי לבדוק ולהיווכח מי יהיה הילד האמיתי שלא ישקר. כל בניהם של השרים והרוזנים, כשראו שהזרע לא צומח, קנו זרעים אחרים, וזרעו אותם במקום הזרע שנתתי להם. כולם שיקרו, אבל הילד העני היה אמיתי ולא שיקר, ולכן בחרתי בו להיות יורש העצר".

אם המלך דבק במידת האמת, המדינה תוכל להצליח. אבל אם יש שקר ועורמה, אין הצלחה, שהרי לשקר אין רגלים.

המלך ביקש, שכל ילד ישקה את העציץ שלו ויטפל בו היטב, וחודשיים ימים לאחר מכן, יגיע המלך לראות את התוצאות. מי שהעציץ שלו יפרח וישגשג יותר מכולם - בו יבחר המלך להיות יורש העצר.

בבית ספר אחד היו מרבית הילדים בנים של שרים ורוזנים, אך אחד מהילדים שקיבלו את העציצים היה בן למשפחה ענייה מאוד. אף על פי שאותו ילד השקה את העציץ שלו וטיפל בו במסירות, לא גדל בו אפילו גבעול אחד קטן. הוא התבייש בוושה גדולה בראותו שבעציצים של כל חבריו מלבלבים צמחים ירוקים ורעננים, ורק העציץ שלו עומד בשממונו.

בהגיע היום המיועד ביקר המלך בבתי הספר כדי לבחור את יורש העצר. כולם הראו בגאווה את העציצים היפים שלהם, אבל המלך לא התפעל. רק כשראה את העציץ של הילד העני, שלא נראה בו שום זכר לצמח,

הוי דן את כל האדם לכף זכות

שנינו במשנה באבות (פרק א משנה ו):
 "והוי דן את כל האדם לכף זכות."
 למה הדגישו חז"ל "את כל האדם"?

בא הדבר ללמדנו, כי יש להסתכל על
 האדם לעומק, ולא רק בצורה שטחית.

במבט שטחי, הרבה פעמים רואים רק
 את המגרעות והחסרונות של האדם,
 ובפרט אם יש בלב איזשהו כעס עליו,
 או שיש לו הנהגות שאינן מוצאות חן
 בעיני הרואה.

איך הוא דן אותו? לפי מה שענינו
 רואות.

זה נקרא "האדם", אבל זה לא "כל
 האדם", כי אם יסתכל יותר לעומק,
 וינסה לדון אותו לכף זכות, יראה שיש

בְּצִדְקָה תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ (ויקרא יט, טו).

התורה הקדושה אומרת על נח: "נַח
 אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו" (בראשית
 ו, ט), וברש"י מובא: "יש מרבתינו
 דורשים אותו לשבח... ויש שדורשים
 אותו לגנאי".

וכבר הקשו, מדוע כשאומר: "דורשים
 אותו לשבח", מוסיף: "יש מרבתינו",
 ואילו לגנאי לא אומר "מרבתינו",
 אלא: "יש שדורשים אותו לגנאי"?

ראיתי פירוש נפלא מאוד: אם אדם
 ידרוש לשבח - תלמד ממנו, עשה
 אותו רבך. אבל אם הוא דורש לגנאי -
 אין זה "מרבתינו"!

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

אחרי שכולם כבר הלכו, ונשארו רק בני המשפחה, ניגש אדם אחד ושאל אותו, "כבודו הכיר את המנוח?"
 "לא, לא הכרתי".

"אתה קרוב של המשפחה?"
 "לא".

"אז למה אתה בוכה בכי נורא כל כך?"
 "אומר לך את האמת. באתי לאמריקה לאסוף כסף להכנסת כלה, כי בתי צריכה להיכנס לחופה, והחתן לא מסכים להתחתן, אלא אם כן יביאו לו נדוניה חשובה. כבר שלושה חודשים אני אוסף עשרה דולר מזה וחמישים דולר מההוא, ואת כל מה שאספתי ביגיעה גדולה שמתתי באיזשהו מקום. עכשיו אני עומד לחזור הביתה, ובאתי לקחת את צרור הכסף, אך מישהו גנב את הכל.

בו מעלות ודברים טובים. אולי יראה איך הוא עזר לפלוני, ויותר משלו, או נוהר שלא לדבר לשון הרע. או אז יגלה שהוא באמת איש טוב ונפלא.

אם יסתכל עליו בצורה כזאת, הסתכלותו תהיה אחרת. יתכן שיראה אותו מגיב בכעס, אבל יאמר לעצמו: אולי קרה לו רגע לפני כן איזשהו מקרה מאוד מצער או מכאיב, ולכן הוא מדבר כך.

הרב אלימלך בידרמן שליט"א מספר על כך סיפור יפה, שהוא משל:

בניו יורק היתה הלוויה, ואדם אחד ליווה את הנפטר עד לבית הקברות, וכל הזמן היה בוכה בכי תמרורים. הוא געה בבכיה ממש, וגרם אף לאחרים לבכות ביתר שאת.

בהיותו בביתו או עם חבריו, בכל מקום ובכל זמן, להעמיד מול עיניו את דברי חז"ל הללו, "והוי דן את כל האדם לכף זכות". לא יסתכל האדם בעין רעה, חס ושלום, אלא יסתכל תמיד בעין טובה.

הקב"ה ברא לאדם שתי עיניים, האחת כדי לראות את הטובות של חברו, והשנייה לראות חסרונות עצמו, כדי שיוכל לתקן. הבעיה היא שאדם הופך את היוצרות: בעין אחת רואה את המגרעות של חברו, ובעין שנייה רואה מעלות עצמו.

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, היה מכונה "סנגורם של ישראל", כי תמיד היה מלמד סנגוריה על כל יהודי. וכן ראוי לכל אדם לעשות, לדון את זולתו לכף זכות ולא לחובה.

אם אדם אמר לך משהו פוגע, תאמר לעצמך שאולי לא הבנת אותו נכון, אולי הוא לא התכוון לפגוע, ואולי יש איזושהו הסבר שאתה לא יודע כרגע. תנסה למצוא כל צד של זכות.

על המשנה הנ"ל באבות כתב היעב"ץ

"לבי נשבר. כל כך כואב לי, שאינני יכול להתאפק מלבכות. אם אשב באיזה מקום ואמרר בבכי, יאמרו עלי שאני משוגע. אמרתי לעצמי, אלך לבית הקברות, שם הרבה אנשים בוכים, וגם אני אוכל לבכות. כאן לא יסתכלו עלי כמו על משוגע".

הבכי שלו לא היה בגלל ההלוויה והנפטר. לא בגלל הסיבה הנראית לעין.

גם אם האשה צועקת, זה לא בגלל איזו סיבה טיפשית, כפי שאולי נראה לעין. יכול להיות שהיא כלל אינה בוכה בגלל שבעלה בא מאוחר, אלא שיש בליבה מועקה גדולה, לחץ וחשש, והיא אינה יודעת היכן לפרוק את המשא הכבד. שלא במתכוון היא פורקת אותו על בעלה, בגלל דבר מסוים שעשה, ושבלל לא היתה מתמרמת לגביו לולא הקשיים והכאב שבליבה.

"והוי דן את כל האדם לכף זכות!"

הציווי לדון לכף זכות אינו רק לגבי אדם מסוים, אלא צריך האדם תמיד,

טיקוצ'ינסקי זצ"ל.

התלמוד תורה היה שוכן בסמוך לשוק 'מחנה יהודה', וקרה מקרה שאחד הילדים מהכיתות הנמוכות היה יוצא מדי יום בהפסקה, וקונה בשוק דברים בשפע. באותה תקופה היו בני אדם אוספים פרוטה לפרוטה, וכולם השתוממו מנין לו כל כך הרבה כסף לפזר מדי יום ביומו.

החליטו התלמידים לספר למנהל את סיפור המעשה, שיברר את הדבר.

קרא לו המנהל ושאלו: "אתמול קנית כך וכך, והיום קנית כך וכך, מהיכן כל הכסף?"

"חסכתי כסף, וגם מצאתי", ענה התלמיד.

המנהל לא ידע מה לעשות, והלך לשאול את הצדיק הירושלמי, רבי אריה לוי, הרב ביקש לשלוח אליו את התלמיד שידבר איתו.

נכנס אליו התלמיד, ליטפו רבי אריה לוי, ואמר לו בחום ובאהבה:

"אי אי, חס ושלום, וכי מי יחשוד עליך

בספרו "בירת מגדל עז" (עמוד קנא), שעל האדם להיזהר שלא לחרוץ גזר דין על אדם, עד שיחקור ויחזור ויחקור היטב את הדבר, ויהיה ברור לו במאת האחוזים. אם ישנו אפילו אחוז אחד שלא בטוח בו - ימנע מלחרוץ דינו, כי עלול הוא חס ושלום להרוס ולהרוג, ולגרום לרעה גדולה.

זה ממש מבהיל על הרעיון, כמה זהירות צריך לפני שאדם בא לחרוץ דין על חברו, כמה חקירה ודרישה צריך קודם לכן, אפילו שבטוח בדבר ושאין שום אפשרות אחרת, צריך להיזהר.

בספר "הצדיק הירושלמי" על רבי אריה לוי זצ"ל מסופר מעשה מופלא, המלמדנו עד כמה צריכים לדון אדם לכף זכות:

רבי אריה זצ"ל שימש כמשגיח רוחני בתלמוד תורה "עץ חיים", והיה מטפל בבעיות של הילדים, משוחח איתם, ומעביר להם שיחות מוסריות. מנהל התלמוד תורה היה רבי אהרן ניסן

לדבר עמו בנחת אודות בנו, שברוך ה' לומד היטב וכו', "אך ישנה בעיה מסוימת שכנראה אינך שם לב אליה - הוא לוקח ממך כספים בכל יום, ומבזבז אותם בשוק!"

כשמע האב שבנו גונב כסף מארנקו, צנח לארץ והתחיל לזעוק:

"אוי לי!! רוצח אני! ריבונו של עולם, רצחתני!"

הם לא הבינו מה קרה. "את מי רצחת?" שאלו.

"את חמותי", השיב להם ותוך כדי דיבור פרץ בבכי, וצעק שוב: "אוי לי, אלו פנים יהיו לי בעולם הבא?!"

נשכב על הארץ, והתחיל להכות בעצמו, "אוי לי, אוי לי".

הרבנים הגישו לו כוס מים וניסו להרגיעו. "מה קרה? תספר לנו..."

דבר רע אפילו כמלא הנימה, כולך זך וטהור, נשמה יקרה וחשובה, אבל שגיאות מי יבין, ישנם דברים שכולנו טועים בהם לפעמים, בפרט בענייני כספים. מה נעשה, חמדת הממון נמצאת בתוך ליבו של כל אדם, כולל אני".

"אינני בא אליך בטענות", המשיך הצדיק ואמר לילד, "אך חבל שתישאר בידך עברה זו של גנבת כסף, והרי מודה ועוזב ירוחם..."

כך דיבר הרב עם הילד בחום ואהבה, עד שנשבר הילד, פרץ בבכי, והודה: "כן הרב, אני לוקח כל יום כסף מהארנק של אבי שנמצא במעיל."

מיד קרא רבי אריה זצ"ל למנהל, סיפר לו את כל הענין וביקש להזמין את אביו של הילד.

האב הגיע, והמנהל ורבי אריה התחילו

"אני אגב ממך?!" תמהה חמותו,
 "חלילה! הנך חושד בכשרים!"

עבר עוד יום, ושוב נחסר ממנו כסף.
 קרא הבעל לאשתו ואמר לה: "אני
 מצטער, אבל עליך להחליט מי את
 מעדיפה שישאר בביתנו - אני או
 אמך, כי אינני מסוגל להישאר עם
 גנבת כזאת בבית אחד!"

אשתו הצטערה צער גדול, אך לא
 היתה לה ברירה. לאחר כמה ימים
 סיכמו שידברו עמה בסבר פנים יפות
 ויסבירו לה שעדיף לה להיות במושב
 זקנים, וכך עשו, הכניסוה למושב
 זקנים.

כעבור כמה ימים נפטרה האשה מרוב
 הצער והיגון.

"וכעת", בכה אותו אדם, "נוכחתי
 לדעת כי טעיתי טעות נוראה, ואני במו

אותו אדם נרגע מעט, והתחיל לספר:
 חמותו התאלמנה לפני כמה שנים,
 ומני אז התגוררה בביתם. והנה בכל
 יום הוא שם לב שנחסר לו כסף
 מהארנק, פעם שטר של מאה לירות,
 פעם שטר של חמישים לירות.

קרא לאשתו ואמר לה: "תראי, כך
 אני בטוח שאינך נוגעת בכספי, שהוא
 בעצם גם כספך. והילד המתוק שלנו,
 הצדיק הקדוש, מה לו ולכסף? אין
 סיכוי שהוא יגנוב ממני. גנבים ודאי
 אינם נכנסים לכאן כל יום. מי נשאר?
 אמך. כנראה שהיא הגנבת!"

אשתו היתה נבוכה ולא ידעה מה
 לומר. בינתיים ניגש האיש לחמותו
 ואמר לה: "גברת, ידוע לי שאת גונבת
 ממני כספים. אנא, חדלי מנהג פסול
 זה!"

לעילוי נשמת

שמעון בן שמחה ז"ל

"סליחה", קרא היהודי לעברם. "לאן אתם נוסעים? אין לי כסף לשלם עבור נסיעה בעגלה, האם תוכלו לעשות עמי חסד ולקחת אותי אתכם?"

"בבקשה, בבקשה תעלה", ענו השניים בסבר פנים יפות, והעלוהו על עגלתם. בכל ערב היו הסוחר העשיר ובנו עוצרים ולנים באכסניה, והזמינו גם את ההלך - שהתברר להם בינתיים כי הוא מלמד תינוקות - ללון ולאכול איתם, כי ראו שהוא עני וחסר כל.

בערב שבת הניחו את חפציהם באכסניה, ושבתו ואכלו כל סעודות השבת. גם ההלך אכל איתם על חשבונם. במהלך הסעודות אמר להם היהודי דברי תורה, והתברר כי הוא תלמיד חכם, פה מפיק מרגליות.

השבת עברה עליהם בנחת ובשמחה. במוצאי שבת ניגש העשיר למקום שבו החביא את כספו, פתח את הארנק, ומצא שחסרים מאתים רובלים! רק שמונה מאות רובל היו בארנק, ולא אלף רובל שהניח בו. שום איש זר לא נכנס למקום, היו שם

ידי הרגתי אותה! אוי, מה אענה ביום דין, איך אשא פני לאישתי, אין לי חיים...".

רבי אריה לוין התחיל לנחמו, באומרו כי לכל דבר בעולם יש תיקון. "קח עמך עשרה אנשים לקברה של חמותך, ותבקש ממנה מחילה, ותסביר לאשתך שהנך מתחרט חרטה גמורה על מעשיך, ואל תדאג, הכל יסתדר" סיים הרב.

אכן, לכל עוון יש תיקון, אך את הלקח ממעשה זה עלינו ללמוד: "והוי דן את כל האדם לכף זכות!"

לפנינו מעשה נורא, שלקחו המאלף בצדו:

סוחר עשיר נסע עם בנו ליריד, ולקח איתו אלף רובלים כדי לקנות בהם סחורה. היריד היה רחוק, והם נסעו יומיים ושלושה, ועדיין לא הגיעו למחוז חפצם.

באמצע הדרך הבחינו ביהודי המתנהל לאישו.

"את הכסף הזה הרווחתי במשך חמישה חודשים, כשהייתי שרוי הרחק מביתי ולימדתי תלמידים. אנא, רחמו עלי! אל תגזלו ממני את הכסף הזה, שמשפחתי מחכה לו בכליון עיניים".

לעגו לו הסוחר ובנו והקניטוהו. אף שלחו בו ידיהם, מאחר ולא הסכים להודות בפשע שפשע.

בעלת האכסניה שמעה צעקות וזעקות, ונכנסה לברר מה ארע.

אמרו הסוחר ובנו: "ראו את האיש הזה, שעשינו עמו טובות מרובות, ולא די שלא הכיר לנו טובה, אלא גנב מאיתנו מאתים רובל".

"היכן מצאתם את הכסף הגזול?" התעניינה בעלת האכסניה.

"בתוך כפל המכפלת של המעיל".

"אההה, עכשיו אני מבינה. בערב שבת הוא ביקש ממני חוט ומחט, וזאת כדי שיוכל להחביא את הגנבה".

"חוט ומחט ביקש?"

שוב חבטו בו, הפליאו מכותיהם,

רק האב והבן והעני המסכן, מלמד התינוקות.

ניגשו אליו ואמרו בלשון רכה, "קורה שאדם נכשל, ח"ו, ושולח ידיו בממון שאינו שלו, וכבר למדנו שעניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו... אנא, השב לנו את כספנו".

"חס ושלום!" אמר העני בהתרגשות גדולה. "מעולם לא שלחתי ידי ברכושו של אדם אחר!"

"שמע נא, אין אף אחד איתנו, רק אתה. חבל שתאלץ אותנו לבדוק בכליך, מוטב שתודה ותשיב את הגנבה".

"בבקשה, האמינו לדברי", התחנן האיש. "לא נגעתי כלל בכסף שלכם!"

"נבדוק את הבגדים והתיקים שלך, אין לנו דרך אחרת", הודיעו לו בהחלטיות.

התחילו לבדוק, וכשהגיעו למכפלת של המעיל, הרגישו בליטה בבד. פרמו ומצאו מאתים רובל.

הטיחו בפניו: "גנב! שקרן! צבוע!"

"רבותי", אמר היהודי בפנים חיוורות,

והשאירוהו מוטל על הרצפה.

בצאתם מהאכסניה ראו רץ דוהר על סוס לקראתם.

"או, הנה אתה, סוף סוף", פנה הפרש אל הסוחר. "מיהרתי מאוד להשיגך, חיפשתך בכל האכסניות. אשתך שלחה אותי לתת לך מאתים רובלים, כדי שלא תאלץ לקנות ביריד רק בשמונה מאות. לפני צאתך היא נזקקה בדחיפות לכסף, ולקחה מהארנק מאתים רובל לצרכי הבית. היא לא ראתה אותך כשיצאת, ולכן לא הספיקה לספר לך על כך, ולתת לך עוד מאתים רובל".

הזדעזעו הסוחר ובנו, ומיהרו בחזרה אל האכסניה. הזמינו רופא, אבל עד שהספיק הרופא להגיע, נפח האיש האומלל את נשמתו. ה' ישמור וירחם.

לא קיימו "הוי דן את כל האדם לכף זכות", ורצחו את הנפש!

הלכו השניים למגיד הקדוש מטריסק, ובכו לפניו בכייה גדולה.

אמר להם הרב: "אם רוצים אתם

דרך תיקון לעוון הנורא, חייבים אתם לעשות שלושה דברים: ראשית, עליכם לגדל את ילדיו של הנפטר ולדאוג לכל צרכיהם כאילו היו ילדיכם, ותחתנו אותם כמו שאתם מחתנים את ילדיכם. שנית, עליכם ללכת לגלות למשך שנה, לעזוב את ביתכם המפואר ואת עושרכם, לחיות עם עניים מרודים, ולקבץ נדבות. הגלות קשה מאוד, אבל צריכים אתם כפרה כדין מי שהרג בשוגג. והדבר השלישי שעליכם לעשות הוא לספר את הסיפור הזה ברבים, בכל מקום שאליו אתם מגיעים, ובכך תחזקו את הציבור בקיום המצווה לדון לכף זכות. בשלושת אלו אולי יופר עוונכם הנורא".

"והוי דן את כל האדם לכף זכות", אפילו כשאינך רואה את הזכות.

האדם צריך להיזהר זהירות גדולה בשפיטת זולתו. בקלות אפשר להגיע לחשד שוא. כל אחד משוכנע בצדקתו ללא כל צד של ספק, אבל ברגע אחד

לשמוע הקולות נזעק אחד מן האחראים שישב במשרד. "מה יש? פרצה מריבה?" בירר אצל המוכרים. "אישה אחת שצועקת", אמרו לו. הוא ניגש אליה ובירר מה קרה.

"אתה שואל מה קרה?" - זעמה הגברת - "לפני למעלה מחודש באתי לקנות כאן, ונעלמה לי מעטפה של אלפי שקלים. כעת אני באה, והארנק נעלם! יש כאן גנבים בסופר הזה!" "מה שמך?" - שאל אותה.

הגברת נקבה בשם, ועיניו אורו: "אה, זו את! לפני חודש מצאנו מעטפה שעליה רשום השם שלך. התקשרנו למספר הטלפון עשרות פעמים, ולא קיבלנו מענה. הנה, קחי את המעטפה שלך עם כל הסכום שבתוכה."

האישה הופתעה והשתתקה מיד. הודתה לו נרגשות, והתנצלה על חשדותיה. היא חושבת כל מיני מחשבות זדוניות, ויש לה חשדות רבים, ואילו הם מחפשים אחריה כבר חודש שלם כדי להחזיר לה את הכסף

הכל יכול להתהפך, ונקודת המבט משתנה מקצה לקצה.

אשה אחת יצאה לקניות בסופר. היא לקחה איתה מעטפה עם כמה אלפי שקלים, וכשעמדה לשלם גילתה כי המעטפה איננה! חרדתה הלכה וגברה - לאן נעלם כל הכסף??

אנשים מסביבה הצטרפו לחיפושים. אולי עמוק יותר בתיק? אולי בעגלת הקניות? אולי על הריצפה? יתכן שבכלל שכחה אותה בחנות אחרת?

היא רצה לחנות הקודמת, אך המעטפה לא היתה שם. בלית ברירה עשתה את הדרך הביתה מדוכדכת מן ההפסד. מה אפשר לעשות!?

חלף חודש ימים, והיא שוב יצאה לקניות באותו סופר. גם הפעם נעמדה לשלם - ואז גילתה לחרדתה שהארנק שלה נעלם, בפעם השנייה!

התחילה לזעוק, והקימה סביבה המולה. עוד פעם הסופר הזה? מסתובבים כאן כייסים? מה קורה פה?

שאיבדה.

אותו חשד שוא!

בכוחם של חשדות להרחיק בין משפחות ואחים. כמה משפחות נפרדו בשל חשדות, כמה אחים אינם מדברים זה עם זה, ואפילו נעשים שונאים כל ימי חייהם, לאחר שהתעורר בהם חשד כי אחד האחים לקח מאבא כסף על חשבון ירושתם.

עודה מדברת, והנה נכנס פנימה אחד העובדים מן החנות הסמוכה, פנה אליה ושאל: "קנית קודם אצלנו? אולי שכחת אצלנו את ארנקך? חיפשנו אחריו ומישהו אמר שראה אותך פונה לסופר".

בבת אחת נמצא גם הארנק, והאישה הבינה, שהקב"ה רצה להחזיר לה את המעטפה מלפני חודש, ואלמלא איבדה את הארנק לא היו יודעים מי היא, ולא היה ניתן להחזירו.

המשנה באבות (ב, ד) אומרת: "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

ישתבח שמו לעד! כולם בחוכמה עשית! מה רבו מעשיך ה'!

שואל ה"שפת אמת" (על פרקי אבות, שם): איך יגיע למקומו? והרי כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות (ברכות נח ע"א). כל אחד שונה מן השני, ולכן לעולם אי אפשר שאדם יגיע למקומו ולדעתו של חברו!

צריכים כל כך להיזהר שלא לחשוד, כי לפעמים טופלים על הזולת חשדות שאין בו, ואחר כך רואים כי לא היה מקום לחשד, ומצטערים צער רב על

אלא, שזוהי התשובה. זה באמת מה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

יודע מחשבות כמו שהקב"ה יודע, לפיכך לעולם אל לו לדון את חברו! (לקוטי מוהר"ן מהדורה בתרא סימן א).

על כך אומרים חז"ל (ויקרא רבה כד, ט): "יכול כמוני?" - האם יתכן לומר שתדמה למדות של הקב"ה לגמרי? ועונים: "תלמוד לומר: 'כי קדוש אני', קדושתו למעלה מקדושתכם" - רק הקב"ה קורא מחשבות ויכול לדון את האדם, וזוהי יכולת שאין כמוה בקרב בני אדם!

שרצו חז"ל לומר לנו: לעולם אל תדון את חברך, כיון שלעולם לא תגיע למקומו! לעולם דעתו תהא שונה מדעתך, ואינך יודע את מחשבותיו, לכן אין לך יכולת לדון אותו.

יש מפרשים באופן אחר: "עד שתגיע למקומו", כלומר, עד שתגיע למקומו של עולם. הקב"ה נקרא 'מקומו של עולם', כמו שנאמר: "פְּרוּץ פְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ" (יחזקאל ג, יב), וכן "ממקומך מלכנו תופיע". אדם בשר ודם אינו

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התינוקת נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמות: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מזל בת מרים ז"ל, משה הושנג בן מונבר ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל,

ר' יהודה בן עישה ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נגימה כוכבה ז"ל,

לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה